

บังสกุล

บังสกุลตาย

สังเวคะคาถา

อะนิจจา วะตะ สังขารา,
อุปปาทวะยะธัมมิโน,

อุปปัชชีตฺวา นิรุชฌันติ,
เตสัง วูปะสะโม สุโข ฯ

สัพเพ สัตตา

มะรัน ทิจะ

มะริงสุ จะ มะริสสะเร,
ตะเถวาหัง มะริสสามิ,

นัตถิ เม เอตถะสังสะโย ฯ

อะจิรัง วะตะยัง กาโย,
ปะฐุวิง อะธิเสสสะติ
จุทโท อะเปตะวิญญาโน

นิรัตถังวะ กะลิงคะลัง ฯ

สังขารทั้งหลายไม่เที่ยงหนอ
มีความเกิดขึ้นและมีความเสื่อมไป
เป็นธรรมดา.

เกิดขึ้นแล้วย่อมดับไป,
ความเข้าไปสงบแห่งสังขาร
เหล่านั้นได้ ย่อมนำมาซึ่งความสุข.
สัตว์ทั้งหลายทั้งปวง,
ที่ตายไปแล้วก็ดี ที่กำลังตายอยู่เดี๋ยวนี้
ก็ดี ที่จะตายต่อไปอีกก็ดี,
แม้ตัวของเราก็จะตายอย่างนั้น
เหมือนกันนั่นแล
ความสงสัยในเรื่องความตายนี้
ย่อมไม่มีแก่เราเลย,

บังสกุลเป็น

ร่างกายของเรานี้คงไม่นานหนอ,
จะต้องลงไปทับถมซึ่งแผ่นดิน,
เมื่อวิญญูญานได้ปราศจากตัวเรา
ทั้งไปเสียแล้ว,
เปรียบเหมือนท่อนไม้ท่อนฟืน

หาประโยชน์มิได้ดังนี้แล

ธัมมสังคินีมาติกา

(แปลย่อ เพราะเป็นแค่หัวข้อสั้นๆ ไม่มีตัวอย่าง จึงแปลสั้นง่ายแต่เข้าใจยาก
ไม่ได้แสดงรายละเอียดหรือตัวอย่าง จึงต้องแปลต่อไปอีกแล้วอาจจะพอเข้าใจบ้าง
พระองค์เจ้าทรงใช้เป็นหัวข้อธรรมที่ทรงสอนเทวดา หรือพระอรหันต์)

หันทะ มะยัง ธัมมสังคินีมาติกาภาถาโย ภะณามะ เส ฯ

กุสะลา ธัมมา	ธรรมที่เป็นกุศล ก็มี
อะกุสะลา ธัมมา	ธรรมที่เป็นอกุศล ก็มี
อัปยากะตา ธัมมา	ธรรมที่ไม่เป็นทั้งกุศลและอกุศล ก็มี
สุขาเย เวทะนaye สัมปะยุตตา	ธัมมา ธรรมที่ประกอบไปกับการความสุข
ทุกขาเย เวทะนaye	ธรรมที่ประกอบไปกับการความทุกข์
สัมปะยุตตา ธัมมา	
อะทุกขะมะสุขาเย	ธรรมที่ไม่ประกอบเป็นทุกข์-
เวทะนaye สัมปะยุตตา	ไม่ประกอบไปกับการความสุข
วิปากาธัมมา	ธรรมที่เป็นผล
วิปากะธัมมะธัมมา	ธรรมที่เป็นเหตุแห่งผล
เหวะวิปากะนะวิปากะธัมมะธัมมา	ธรรมที่ไม่ใช่ผล ไม่ใช่เหตุแห่งผล ก็มี
อุปาทินนุปาทานิยา ธัมมา	ธรรมที่ถูกยึดมั่น เป็นที่ตั้งแห่งยึดมั่น
อะนุปาทินนุปาทานิยา ธัมมา	ธรรมที่ไม่ถูกยึดมั่น
	แต่เป็นที่ตั้งแห่งความยึดมั่น ก็มี
อะนุปาทินนานุปาทานิยา ธัมมา	ธรรมที่ไม่ถูกยึดมั่น และ
	ไม่เป็นที่ตั้งแห่งความยึดมั่น
สังกิลิฏฐะสังกิเลสิกา ธัมมา	ธรรมที่เศร้าหมอง และ

อะสังกิลิฏฐะสังกิเลสิกา ัมมา

อะสังกิลิฏฐะสังกิเลสิกา ัมมา

สะวัตักกะสะวิจารณ์ ัมมา

อะวัตักกะวิจารณ์ัตตา ัมมา

อะวัตักกาวิจารณ์ ัมมา

ปีติสะหะคะตา ัมมา

สุขะสะหะคะตา ัมมา

อุเปกขาสะหะคะตา ัมมา

ทัสสะเนนะปะหะตัพพา ัมมา

ภาวะนายะ ปะหาตัพพา ัมมา

เหวะ ทัสสะเนนะ นะ ภาวะนายะ

ปะหาตัพพา ัมมา

ทัสสะเนนะ ปะหาตัพพะเหตุกา

ัมมา

ภาวะนายะ ปะหาตัพพะเหตุกา

เหวะ ทัสสะเนนะ นะ ภาวะนายะ

ปะหาตัพพะเหตุกา ัมมา

อาจะยะคามิโน ัมมา

อะปะจะยะคามิโน ัมมา

เหวอาจะยะคามิโน

เป็นที่ตั้งแห่งความเศร้าหมอง

ธรรมที่ไม่เศร้าหมอง แต่เป็นที่ตั้ง

แห่งความเศร้าหมอง

ธรรมที่ไม่ให้จิตเศร้าหมอง และไม่เป็น

ที่ตั้งแห่งความเศร้าหมอง ก็มี

ธรรมที่มีวิตก และมีวิจารณ์ ก็มี

หรือมีความตรึก และมีความตรอง

ธรรมที่ไม่วิตก แต่มีวิจารณ์

ธรรมที่ไม่เป็นวิตก ไม่เป็นวิจารณ์ ก็มี

ธรรมที่ให้ความรู้สึกอึดอัดใจ

ธรรมที่ให้ความรู้สึกเป็นสุข

ธรรมที่เป็นไปด้วยความวางเฉย

ธรรมที่พึงละด้วยทัสสะนะ

ธรรมที่พึงละด้วยการภาวนา

ธรรมที่จะไม่ได้ด้วยทัสสะนะ

และด้วยการภาวนะ ก็มี

ธรรมมีสาเหตุที่พึงละด้วยทัสสะนะ

ธรรมที่มีสาเหตุที่จะละด้วยการภาวนา

ธรรมมีสาเหตุที่จะมิได้ด้วยทัสสะนะ

และมีสาเหตุละมิได้ด้วยภาวนา

ธรรมที่นำไปสู่การสังสม สะสม

ธรรมที่นำไปสู่ความไม่สะสม

ธรรมที่นำไปสู่การสังสม และสู่ความ

หาปะจะยะคามิโน

เสกขา ธัมมา

อะเสกขา ธัมมา

เหวะเสกขา หาเสกขา ธัมมา

ปะริตตา ธัมมา

มะหัคคะตา ธัมมา

อัปปะมาณา ธัมมา

ปะริตตารัมมะณา ธัมมา

มะหัคคะตารัมมะณา ธัมมา

อัปปะมาณารัมมะณา ธัมมา

หีนา ธัมมา

มัชฌิมา ธัมมา

ปะณีตา ธัมมา

มิจฉัตตะนียะตา ธัมมา

สัมมัตตะนียะตา ธัมมา

อะนียะตา ธัมมา

มัคคารัมมะณา ธัมมา

มัคคะเหตุกา ธัมมา

มัคคาธิปะติโน ธัมมา

อุปปันหา ธัมมา

ปราศจากการสั่งสม ก็มี (คือไม่แน่)

ธรรมของอริยะบุคคลที่ยังไม่เป็นอรหันต์
คือต้องศึกษาอยู่ต่อไปอีก

ธรรมของพระอรหันต์ ไม่ต้องศึกษาอีก
ธรรมที่ไม่เป็นทั้งของผู้ที่ยังต้องศึกษา และ
เป็นของผู้ที่ไม่ต้องศึกษาแล้ว ก็มี

ธรรมที่มีสภาวะยังเล็กน้อย

ธรรมที่ถึงสภาวะใหญ่แล้ว

ธรรมที่มีสภาวะอันประมาณมิได้

ธรรมที่มีสภาวะเล็กน้อยเป็นอารมณ์

ธรรมที่มีสภาวะใหญ่แล้วเป็นอารมณ์

ธรรมที่มีสภาวะอันประมาณมิได้
เป็นอารมณ์

ธรรมจัดเป็นอย่างทราวม

ธรรมเป็นอย่างกลาง ๆ ก็มี

ธรรมอย่างประณีต ก็มี

ธรรมที่แน่นอนฝ่ายผิด

ธรรมที่แน่นอนฝ่ายชอบ

ธรรมที่แน่นอนฝ่ายไม่แน่นอน

ธรรมที่มีมรรค ๘ เป็นอารมณ์

ธรรมที่มีมรรค เป็นเหตุ

ธรรมที่มีมรรค ๘ เป็นประธานนำ

ธรรมที่เกิดขึ้นแล้ว

อะนุปันหา ธัมมา	ธรรมที่ยังไม่เกิดขึ้น
อุปปาทีโน ธัมมา	ธรรมที่จักเกิดขึ้น
อะดีตารัมมะณา ธัมมา	ธรรมที่มีอดีต เป็นอารมณ์
อะนาคะตารัมมะณา ธัมมา	ธรรมที่มีอนาคตเป็นอารมณ์
ปัจจุปันนารัมมะณา ธัมมา	ธรรมที่มีปัจจุบันเป็นอารมณ์
อัมมัตตา ธัมมา	ธรรมภายใน
พะหิตธา ธัมมา	ธรรมภายนอก
อัมมัตตะพะหิตธา ธัมมา	ธรรมทั้งภายใน ภายนอก ก็มี
อัมมัตตารัมมะณา ธัมมา	ธรรมที่มีสภาวะภายในเป็นอารมณ์
พะหิตธารัมมะณา ธัมมา	ธรรมที่มีสภาวะภายนอกเป็นอารมณ์
อัมมัตตะพะหิตธารัมมะณา ธัมมา	ธรรมที่มีทั้งสภาวะภายในและภายนอก เป็นอารมณ์
สะนัทธัสสะนะสัปปะภูมิกะ ธัมมา	ธรรมที่เห็นได้ และกระทบได้ ก็มี
อะนัทธัสสะนะสัปปะภูมิกะ ธัมมา	ธรรมที่เห็นไม่ได้ แต่กระทบได้ ก็มี
อะนัทธัสสะนาสัปปะภูมิกะ ธัมมา	ธรรมทั้งที่เห็นไม่ได้และกระทบไม่ได้ ก็มี

.....

พระมหาปฏิฐาน

เหตุปัจจะโย	ธรรมที่มีเหตุเป็นปัจจัย
อาร์มมะณะปัจจะโย	อารมณ์เป็นปัจจัย
อะธิปะติปัจจะโย	มีอธิบดีเป็นปัจจัย
อะนันทะระปัจจะโย	ปัจจัยที่ไม่มีอะไรคั่นในระหว่าง
สะมะนันทะระปัจจะโย	ปัจจัยที่มีที่สุดเสมอกัน
สะหะชาตะปัจจะโย	ธรรมที่เกิดพร้อมกับปัจจัย

อัญญะมัญญะปัจจะโย

นิสสยะปัจจะโย

อุปะนิสสยะปัจจะโย

ปุเรชาตะปัจจะโย

ปัจฉาชาตะปัจจะโย

อาเสวะนะปัจจะโย

กัมมะปัจจะโย

วิปากะปัจจะโย

อาหาระปัจจะโย

อินทริยะปัจจะโย

ฌานะปัจจะโย

มัคคะปัจจะโย

สัมปะยุตตะปัจจะโย

วิปปะยุตตะปัจจะโย

อัติถิปัจจะโย

หัตถิปัจจะโย

วิคะตะปัจจะโย

อะวิคะตะปัจจะโย

เป็นปัจจัยของกันและกัน

มีนิสัยเป็นปัจจัย

มีอุปนิสัยเป็นปัจจัย

มีการเกิดก่อนเป็นปัจจัย

มีการเกิดหลังเป็นปัจจัย

มีการเสพเป็นปัจจัย

มีกรรมเป็นปัจจัย

มีวิบากเป็นปัจจัย

มีอาหารเป็นปัจจัย

มีอินทรีย์เป็นปัจจัย

มีฌานเป็นปัจจัย

มีมรรคเป็นปัจจัย

มีการประกอบกันเป็นปัจจัย

ไม่มีการประกอบเป็นปัจจัย

ธรรมที่มีปัจจัย

ธรรมที่ไม่มีปัจจัย

มีการอยู่ปราศจากเป็นปัจจัย

การอยู่ไม่ปราศจากเป็นปัจจัย

.....

บทสวด อภิธรรม - วิปัสสนาภูมิปาฐะ

ปัญจักขันธะ, รูปักขันธะ, เวทะนากขันธะ, สังญากขันธะ,
สังขารักขันธะ, วิญญาณักขันธะ,

ทฺวาทะสาเยตะหานิ ฯ จักขฺวายะตะหนัง รูปายะตะหนัง, โสตายะตะหนัง
สัททายะตะหนัง, ฆานายะตะหนัง คันธายะตะหนัง, ชิวหายะตะหนัง
ระสาเยตะหนัง, กายายะตะหนัง โผฏฐัพพะายะตะหนัง. มะนายะตะหนัง
ธัมมายะตะหนัง ฯ

อัญฺฐาระสสะ ธาตุโย ฯ จักขุธาตุ รูปะธาตุ จักขุวิญญาณะธาตุ,
โสตะธาตุ สัททะธาตุ โสตะวิญญาณะธาตุ, ฆานะธาตุ คันธะธาตุ
ฆานะวิญญาณะธาตุ, ชิวหาธาตุ ระสสะธาตุ ชิวหาวิญญาณะธาตุ,
กายะธาตุ โผฏฐัพพะธาตุ กายะวิญญาณะธาตุ, มะโนธาตุ ธัมมะธาตุ
มะโนวิญญาณะธาตุ ฯ

พาวิสะตินทฺริยานิ ฯ จักขุนทฺริยํ โสตินทฺริยํ ฆานินทฺริยํ
ชิวหินทฺริยํ กายินทฺริยํ มะนินทฺริยํ, อิตถินทฺริยํ ปฺริสินทฺริยํ
ชีวิตินทฺริยํ, สุขินทฺริยํ ทฺกขินทฺริยํ โสมนัสสินทฺริยํ โทมนัสสินทฺริยํ อ
เปกขินทฺริยํ, สัทธินทฺริยํ วิริยินทฺริยํ สะตินทฺริยํ สะมาธินทฺริยํ
ปัญฺณินทฺริยํ, อะหํญฺญะตฺตญฺญัสสามิตินทฺริยํ อิญฺณินทฺริยํ อัญฺญาตา
วินทฺริยํ ฯ

จัตตาริ อะริยะสัจจานิ ฯ ทุกขํ อะริยะสัจจํ, ทุกขะสะมุททโย
อะริยะสัจจํ, ทุกขะนิโรธะ อะริยะสัจจํ, ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อะ
ริยะสัจจํ ฯ

อะวิชชาปัจจะยา สังขาระ, สังขาระปัจจะยา วิญญาณํ, วิญญาณะปัจ
จะยา นามะรูปํ, นามะรูปะปัจจะยา สะฬายะตะหนัง, สะฬายะตะนะปัจ

จะยา ผัสโส, ผัสสะปัจจะยา เวทะนา, เวทะนาปัจจะยา ตัณหา,
ตัณหาปัจจะยา อุปาทานัง, อุปาทานะปัจจะยา ภาโว,
ภาวะปัจจะยา ชาติ, ชาติปัจจะยา ชะรามะระณัง โสกะปะริเทวะทุกขะโท
มะหัสสุปายาสา สัมภะวันติ ฯ เอวะเมตัสสะ เภวะลัสสะ ทุกขักขันธัสสะ,
สะสมพะโย โหติ ฯ

อะวิชชาเยเตวาวะ อะเสสะวิราคะนิโรธา สังขาระนิโรโธ, สังขาระนิ
โรธา วิญญาณะนิโรโธ, วิญญาณะนิโรธา นามะรูปะนิโรโธ, นามะรูปะนิ
โรธา สะพะยะตะนะนิโรโธ, สะพะยะตะนะนิโรธา ผัสสะนิโรโธ, ผัสสะนิ
โรธา เวทะนานิโรโธ, เวทะนานิโรธา ตัณหานิโรโธ, ตัณหานิโรธา อุปา
ทานะนิโรโธ, อุปาทานะนิโรธา ภาวะนิโรโธ, ภาวะนิโรธา ชาตินิโรโธ,
ชาตินิโรธา ชะรามะระณัง โสกะปะริเทวะทุกขะโทมะหัสสุปายาสา นิ
รุชฌันติ ฯ เอวะเมตัสสะ เภวะลัสสะ ทุกขักขันธัสสะ, นิโรโธ โหติ ฯ